

KOMISJA EUROPEJSKA

*Bruksela, dnia 27.7.2017 r.
C(2017) 5405 final*

Szanowny Panie Marszałku!

Komisja pragnie podziękować Sejmowi RP za przedstawienie uzasadnionej opinii na temat wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (wersja przekształcona) [COM(2016) 861 final].

Wniosek ten stanowi część pakietu ambitnych środków zatytułowanego „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” przyjętego przez Komisję, aby ustanowić stabilne oraz ukierunkowane na przyszłość ramy regulacyjne, które pozwolą nam sprostać nadchodzącym wyzwaniom w zakresie energii. Środki zawarte w pakiecie dotyczą trzech głównych celów: przyznania priorytetowego znaczenia efektywności energetycznej, osiągnięcia pozycji światowego lidera w dziedzinie energii odnawialnej oraz zapewnienia konsumentom uczciwej oferty.

Komisja bardzo poważnie traktuje obawy wyrażone przez Sejm w uzasadnionej opinii. Wniosek ma na celu stworzenie zharmonizowanych ram współpracy transgranicznej, co pod względem prawnym i praktycznym może być zrealizowane jedynie na poziomie europejskim. Krajowe interwencje w politykę w sektorze energii elektrycznej mają bezpośredni wpływ na sąsiadujące państwa członkowskie. Co więcej, wpływ ten jest obecnie większy niż kiedyś, ponieważ rosnący obrót transgraniczny, rozpowszechnienie się wytwarzania rozproszonego i zwiększony udział konsumentów przyczyniają się do powstawania większej ilości skutków ubocznych na innych rynkach. W przeważającej części Unii Europejskiej sieci energii elektrycznej są ze sobą blisko powiązane, przy czym duże obszary synchroniczne działają z wykorzystaniem identycznych częstotliwości, a podstawowe zadania dotyczące pracy systemu zależą od skutecznej współpracy transgranicznej, co prowadzi do wzajemnych zależności strukturalnych oraz bezpośredniego wpływu środków krajowych na większe obszary. Żadne państwo członkowskie nie jest w stanie działać skutecznie samo, a efekty zewnętrzne jednostronnych działań są ważniejsze niż kiedyś.

*Sz. P. Marek KUCHARCZYŃSKI
Marszałek Sejmu
Ul. Wiejska 4/6
PL – 00-902 WARSZAWA*

Na tej podstawie Komisja uważa, że we wniosku w pełni respektuje się zasadę pomocniczości.

W odpowiedzi na komentarze zawarte w uzasadnionej opinii, które odnoszą się także do znacznej części wniosku, Komisja pragnie odesłać Sejm do załącznika do niniejszego pisma.

Kwestie poruszone w niniejszej odpowiedzi opierają się na wstępnym wniosku przyjętym przez Komisję, który znajduje się obecnie na etapie procesu legislacyjnego z udziałem Parlamentu Europejskiego i Rady. Komisja ma nadzieję, że w najbliższej przyszłości współustawodawcy dojdą do porozumienia.

Komisja ma nadzieję, że wyjaśnienia zawarte w niniejszym piśmie rozwieją wątpliwości przedstawione przez Sejm oraz liczy na dalszy dialog polityczny w przyszłości.

Z poważaniem

*Julian King
Członek Komisji*

ZAŁĄCZNIK

Komisja dokładnie rozważyła poszczególne kwestie poruszone przez Sejm w swojej uzasadnionej opinii i pragnie przedstawić następujące wyjaśnienia.

Koszyk energetyczny oraz budowa połączeń wzajemnych (międzysystemowych)

Komisja przykłada szczególną wagę do pełnego przestrzegania Traktatów, a w tym zawartych w nich przepisów dotyczących podziału kompetencji. Art. 4 ust. 2 oraz art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewidują, że dziedzina energetyki należy do kompetencji dzielonych pomiędzy Unią a państwami członkowskimi, co pozwala Unii przyjmować wiążące przepisy oraz zapewnia państwom członkowskim kompetencję w zakresie, w jakim Unia nie wykonała swojej kompetencji.

Art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) przewiduje, że bez uszczerbku dla wspierania efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii, środki UE nie naruszają prawa państwa członkowskiego do określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego zapotrzebowania w energię. Omawiany wniosek spełnia te wymogi. Żadne z jego postanowień nie wymaga ani nie uniemożliwia korzystania z określonych technologii wytwarzania na rynku wewnętrznym. W przypadkach, gdy wniosek przewiduje wymogi lub warunki związane z technologią (jak np. dysponowanie priorytetowe lub emisje CO₂), wymogi te są związane z dodatkowymi interwencjami na rynku, które muszą być zgodne z ustalonymi celami uznanymi za wiążące na szczeblu europejskim i które powinny unikać blokady technologicznej.

Jeżeli chodzi o budowę połączeń wzajemnych, Komisja zgadza się z Sejmem, że choć często będzie ona stanowić najbardziej skuteczne rozwiązanie pod względem ekonomicznym, gdyż połączenia wzajemne są niezbędne dla sukcesu unii energetycznej, należy wziąć pod uwagę efektywność ekonomiczną poszczególnych projektów. Wniosek nie przewiduje wiążących decyzji na poziomie Unii Europejskiej dotyczących budowy indywidualnych połączeń wzajemnych. W rozporządzeniu przewiduje się natomiast zasady dotyczące wydajnej alokacji zdolności w zakresie istniejących połączeń wzajemnych oraz wprowadzenie opłat z tytułu alokacji zdolności przesyłowych (ang. congestion rents) wytworzonych w ramach takich połączeń. Budowa nowych połączeń wzajemnych nadal podlega obowiązującym przepisom dotyczącym planowania sieci, które wniosek Komisji w dużej mierze pozostawia bez zmian.

Rozwijanie mechanizmów zdolności wytwórczych, tj. generowanie przychodów poza rynkiem energii elektrycznej, ma znaczący wpływ na handel transgraniczny. Wniosek Komisji nie wyklucza, że w pewnych okolicznościach mechanizmy zdolności wytwórczych mogą być potrzebne. Wprowadzenie takich mechanizmów, które prowadzą do interwencji na rynku, ma jednak znaczący wpływ na funkcjonowanie wewnętrznych rynków energii elektrycznej. Aby ograniczyć zakłócenia na rynku oraz zadbać o to, by rynek mógł nadal wysyłać sygnały inwestycyjne, wszystkie mechanizmy zdolności wytwórczych muszą opierać się na obiektywnej analizie, która w pełni uwzględnia dostępne zasoby sąsiednich państw członkowskich. Proponowane rozporządzenie przewiduje znaczące ulepszenia przebiegu oraz treści ocen

przeprowadzanych przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej. Komisja jest przekonana, że tego rodzaju ocena, oparta na wspólnej metodologii i w pełni uwzględniająca zasoby transgraniczne oraz reagowanie na zapotrzebowanie, stanowi najlepsze narzędzie, które zapewni bezpieczeństwo dostaw energii po najniższych możliwych kosztach oraz optymalne funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii elektrycznej.

Ograniczenia emisji w mechanizmach zdolności wytwórczych

Komisja jest w pełni świadoma roli węgla w polskiej gospodarce oraz jego wymiaru społecznego. Proponowane rozporządzenie nie ograniczy ani nie zabroni budowy i eksploatacji elektrowni opalanych węglem. Ma ono jednak na celu unikanie udzielania dotacji elektrowniom, których emisje przekraczają 550g CO₂/kWh w kontekście mechanizmów zdolności wytwórczych. Europejski Bank Inwestycyjny przyjmuje identyczną zasadę w swoich kryteriach udzielania pożyczek w dziedzinie energetyki opublikowanych w lipcu 2013 r., które stosuje jako obowiązującą normę emisji dla projektów dotyczących wytwarzania energii z paliw kopalnych.

Zgodnie z duchem porozumienia paryskiego ograniczenia te mają na celu wspomóc stopniowy proces dekarbonizacji w europejskim sektorze energii elektrycznej. Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” proponuje zatem nie przyznawać dotacji zachęcających do budowy nowych elektrowni wytwarzających energię z paliw kopalnych, których emisje przekraczają 550g CO₂/kWh. Tego typu dotacje zwiększają również ryzyko uzależnienia się państw członkowskich od technologii, które nie są zgodne z celami w zakresie dekarbonizacji. W rozporządzeniu proponuje się również pięcioletni okres przejściowy dla istniejących elektrowni; nawet po upływie tego okresu wspomniane ograniczenie ma zastosowanie tylko w przypadku dotacji publicznych. Celem okresu przejściowego jest umożliwienie państwom członkowskim dostosowania się do nowych przepisów przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw energii oraz zbliżenie się do zdolności wytwórczych bardziej przyjaznych dla klimatu, lepszych połączeń wzajemnych i regulacji zapotrzebowania.

Nowa struktura rynku energii elektrycznej wyznacza ramy dla mechanizmów zdolności wytwórczych, które opierają się na szerszej ocenie wystarczalności na poziomie europejskim oraz udziale transgranicznym. Proponowane rozporządzenie w sprawie gotowości na wypadek ryzyka¹ zapewniłoby współpracę państw członkowskich w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysu energetycznego oraz zarządzania nimi, jak również udzielania sobie nawzajem potrzebnego wsparcia.

Komisja zgadza się z Sejmem, że koszty jakichkolwiek koniecznych mechanizmów zdolności wytwórczych dla społeczeństwa powinny być utrzymywane na jak najniższym poziomie. Nie oznacza to jednak, że inne ważne cele polityki powinny zostać zapomniane ze względu na rozwiązywanie problemów związanych z bezpieczeństwem dostaw energii. Osiągnięcie celów w zakresie redukcji emisji CO₂ stanie się znacznie bardziej kosztowne, jeżeli dotacje dla nowych elektrowni wywołają efekt blokady technologicznej.

¹ COM(2016) 862 final.

Wprowadzenie opłat z tytułu alokacji zdolności przesyłowych

Zdolność połączeń wzajemnych stanowi podstawę integracji wewnętrznego rynku energii elektrycznej. Szereg państw członkowskich, w tym także Polska, dysponuje jedynie ograniczoną zdolnością połączeń wzajemnych. Ulepszenie połączeń wzajemnych jest zatem szczególnie ważne dla sukcesu unii energetycznej. Przychody wynikające z wykorzystania zdolności połączeń wzajemnych powstają tylko wtedy, gdy występują ograniczenia zdolności połączeń wzajemnych. Ograniczenie w przesyłach oznacza, że popyt na transgraniczne zdolności przesyłowe przekracza zdolność, jaka może być przydzielona rynkowi. Obecnie średnio ponad jedna trzecia tych przychodów w całej UE jest wykorzystywana do obniżania taryf przesyłowych, a nie na inwestycje, które mogłyby rozwiązać problem ograniczenia.

Komisja pragnie podkreślić, że konkurencyjne oraz możliwe do zaakceptowania koszty systemu są bardzo ważne. Jeżeli podwyższenie taryf przesyłowych pozwala jednak na przywóz tańszej energii elektrycznej, może to spowodować obniżenie kosztu systemu jako całości, a tym samym przynieść oszczędności konsumentom. Jeżeli przychody wynikające z ograniczenia w przesyłach nie są wykorzystywane do rozwiązywania podstawowego problemu niedoboru zdolności połączeń wzajemnych, nie przyczyniają się one do rozwiązania problemu, który spowodował powstanie przychodów. Z tego względu zgodnie z obowiązującymi przepisami takie przychody powinny być zasadniczo wykorzystywane do poprawy zdolności połączeń wzajemnych.

Komisja proponuje teraz, aby wzmocnić przepisy dotyczące tego, co można zrobić z przychodami pochodzącymi z zarządzania ograniczeniami oraz zapewnić więcej przejrzystości.